

Христо Дочев Ваклидов - Кловис и Борис. Паралел.

Страница за прабългарите. Език, произход, история и
религия в статии, книги и музика.

<http://protobulgarians.com>

**Кловис и Борис. Паралел от Христо
Дочев Ваклидов. 1858 г.**

Български Книжици.

ЧАСТЬ III.

1858. ОКТОМВРІЯ

КНИЖКА ВТОРА.

ПАРАЛЛЕЛЪ.

Отъ

*Христа Ваклидова, възпитаника на Французско-то
Бебешко училище,*

Кловисъ (¹) и Борисъ, (²)

Видимъ въ сегашно-то състояніе на царства-та два народы. Единъ-тъ въздигнатъ на най горниъ степенъ на словесность-тъ, на славж-тъ, на образованіе-то; другый-тъ до сега въ най долниъ на невѣжество-то, но кой-то е упазилъ въ средъ сръдце-то си благородны-ты си чувства, не забравилъ языкъ-тъ си, и наченва да

бляскж съсъ таж искрж коя-то отъ давна съсѣднн му подадохж на поглѣда. Е добръ, тыя два народи, за да ги представимъ на изглѣданія-та на читатели-ты, сж Францускый-тъ и Българскый-тъ. Каква разлика между тѣхъ! Смѣя да рѣкж, ако и да дамъ занимаія на строгы-ты критицы, съсъ оногова философа на древность-тъ, че толкова си ракличатъ единъ отъ другъ, колко-то ученый-тъ отъ неученый-тъ, живый-тъ отъ мрътвый-тъ!

(¹) Френскы царь.

(²) Българскы царь.

Това ны очюдва но долне то сравненіе ще ни покаже едик приликж, едни сношенія между тыя два противоположны народы.

Предъ да туримъ въ сѣбѣж двама князове отъ тѣхъ, нека погледнемъ внимателно слокове-ты крайны на имена-та имъ: Кловисъ и Борисъ. Нѣмжтъ ли исто-то окончаніе и истый-тъ звукъ? Пръвый-тъ слѣдъ три предмѣстници кой-то водять отъ сѣвѣрны-ты страны на Германія единъ зганъ варвари, испжждать или подчиняватъ жители-ты засѣляющы; второй-тъ кому-то прадѣди-ти неблагодарни на страны-ты гдѣ-то живѣе едик вѣчнж и жестоко студъ, ся тѣтратъ, преминувать Дунава, подчиняватъ това мѣсто, тѣмъ по угодно. Слѣдъ трима царе Кловисъ приемж узды-ты на Френскж-тж монархія;

Борисъ и той ся качва на престола кой-то ще плаши нѣколко вѣкове Бизанско-Римскы-ты императоры. И два-та начялници, вожди на два народы обычающы военно то занятіе въ кое-то състой сичж-тж имъ жаркость и не гледающы друго заниманіе подостойно за тѣхъ, освѣнь бой-тъ.

Пръвый-тъ подчинява сичко кое-то иска да му стой насрѣща; Второй-тъ не забравя нищо, за да накаже оныя кой-то ся наемжтъ да му ся опржтъ съсъ силж-тж на оружія-та, и да промысли на народа си безопасностьъ. Христіанска-та вѣра ся появя и въ двѣтѣ царства, и двама-та спѣшатъ да ѣж приемжтъ: Единъ-тъ примолень отъ сопруж-тж си коя-то нищо не мѣлѣе за да го вкарж въ истенный-тъ пжтъ; другой-тъ уплашенъ отъ страшнаго Суда и склонень отъ достолоубывж-тж си

сестрѣ, познава вѣрѣ-тѣ въ Христа. Отъ еднѣ-тѣ странѣ

Час. III. Книж. 20.

3*

— 192 —

видимъ твърдо-то сръдце на Френскій-тъ Сикамбръ (1) нечювствителенъ на думы-ты на сладкѣ-тѣ си женѣ. Въ другѣ-тѣ, ужась-тъ на Българскій-тъ князь комуто тоя извъреденъ образъ ся види неприличенъ ни на най свирѣныя бой, ни най ядовитаго звѣра кого-то е гонилъ изъ дълбочины-ты дубравны, неговѣ-тѣ смиренность, неговѣ-тѣ покорность на исканія-та на едноутробнѣ-тѣ си

сестрѣ, коя-то ся жертвува за спасеніе-то му. Кловисъ вѣрва съ условіе, ако побѣди врагы-ты си на поле-то при Толблакъ; Борисъ неще нищо и ся наема, макаръ и животъ-тъ му да е въ бѣдстіе да посади кръстно-то дръво въ България. Френскій-тъ вождь, заръчва да постелятъ градскы-ты улицы съ цвѣте, да покрѣятъ стѣны-ты съ бѣло. Звъницы-ты біять, и той великолѣпно водимъ отъ пастыря, съдруженъ съсь сичкы-ты си голѣмцы, съ сичкый-тъ си народъ облеченъ съ бѣлы дрехи както Владѣтеля си, ся отправя къмъ голѣмѣ-тѣ церквѣ за да ся очисти съсь малко водѣ ꙗче снѣга обѣлюся ꙗ. Тамо преклонява главѣ-тѣ си предъ оногова кого-то предъ малко гонеше, предъ оногова кого-то не познаваше. Българскій-тъ войвода, тайно въ палата си имѣющъ за свидѣтель невидимаго, въ сръдѣ нощъ ся по-

кланя на Кирила, Българский просвѣтитель, както Христосъ въ воды-ты Йорданскы.

Червенци-ти научаватъ това дѣло, отъ тѣхъ скрѣтомъ сторено, подигатъ народъ-тъ, кой-то яко прилѣпенъ у идоли-ты на богове-ты си, показва най голѣмъ-тъ

(1) Имя на царскъ-тъ фамилийъ.

— 193 —

ярость, най злѣ-тъ връжджъ къмъ Господаря си. Градъ-тъ ся пльни съ размирници; саби ти сяльщятъ и въ единъ часъ жилище-то на новокръстений-тъ е обградено отъ исты-ты подданицы, отъ оныя кои-то има за дѣтца, и кои-то още не малко обыча като такыва. Въ такъвъ часъ тая отеческа обычь бы навла на гнѣвъ-тъ на великодушный-тъ царь, но друго го осилва да употреби силъ-тъ. Богочеловѣкъ-тъ кого-то исповѣда въ рѣцѣ-ты на святой-тъ ще си утвърди царство-то съсь това обстоятельство, ще исчезни мерзостны-ты суевѣрїя на поганцы-ты. Заемамъ тукъ отъ *„Поледъ-тъ връху Българска-та Исторїя“* (1) на Г. Цанкова: «Съ кръсть-тъ на грѣды-ты, Борисъ съ 48 души отъ неговы-ты хора, излиза

- насрѣща стапжмы-ты, покорява ги и на другий-тъ день
- избива 58-тъ отъ болѣры-ты. Народъ-тъ като вижда
- тажъ силж у Бориса, повѣрува че треба да ся кръща,
- и до 870-та годишж, сичкий-тъ Българскы народъ ся по-
кръстюва.

Напослѣдокъ, за да свршимъ това сравненіе между два-та самодържцы ще рѣчеме че си свръшватъ дни-ты почти подобно. Къмъ окончаніе-то на живота си, Кловисъ почернява славж-тж на имя-то си съсь кръвопролитжж и родоубійскж случжж. Ненасытенъ още отъ иманѣ, отъ земы, убива князове-те неговы рѣдичини, за да имъ по-свои наследіе-то. Безумие! Гробъ-тъ отвара гладны-ты си уста за да тя погълни, смръть-та скръца зжбн-ты си отъ предя-ти, а ты си нечувствителенъ и слѣдвашъ ко-рыстолюбывы-ты си мечтанія! Борисъ остица че смрътний-

¹⁾ Мѣсецословъ за 1857.

тъ часъ е близо, зрѣлище-то на стяжанія-та, на богатства-та, на слава-та, не го благодаря. Иска да подръже въ спромашія-та сынъ-тъ Божій. Единъ монастырь при-

бѣжище на злощастны-ты му служи за палатъ, жертва-та, чиста, приносима нѣкой день на прѣстола му е пища-та. Слѣдъ нѣколко вѣкове ще видимъ Карола V, да остави царство то за да ся затвори въ едно подобно зданіе. Размиряванія-та на сына му Владимира, принуждаватъ го да ся врьне на управленіе-то на царство-то. За наказаніе това Борисъ му изважда очи-ты, дѣло кое-то не съгласуваше съсь слава-та на единъ краль толкова великодушень, милосердъ, и толкова чадолюбивъ, дѣ-то кое-то е една срамота на Българскъ-тѣ Исторіѣ. Най послѣ ся връща въ прьво-то си обиталище и тамъ далечъ отъ свѣт-скы-ты суеты предава духъ-тѣ си Богу. Земя-та му да-ва единъ гробъ надъ кого-то ще туримъ :

*Тука лежи Самодержецъ Борисъ—Михаилъ,
По кою Блгарскый народъ ся е покръстилъ.*